

ALFABET ZIEMIA tradycji KALIŃKA

Basy kaliskie to bardzo specjalny instrument, ponieważ występuje tylko na Ziemi Kaliskiej. Basy, obok bębna, akompaniowały skrzypcom. Przez pocieranie strun smyczkiem z końskiego włosia, wydobywa się rytmiczny dźwięk, który ułatwia taniec. Basy często miały tylko dwie struny i były drążone z pnia topoli – wtedy nazywano je basami dębanyymi.

ALFABET
tradycji

ZIEMIA
KALIŃSKA

ZAGREJ MI
TY GROCZYKU!

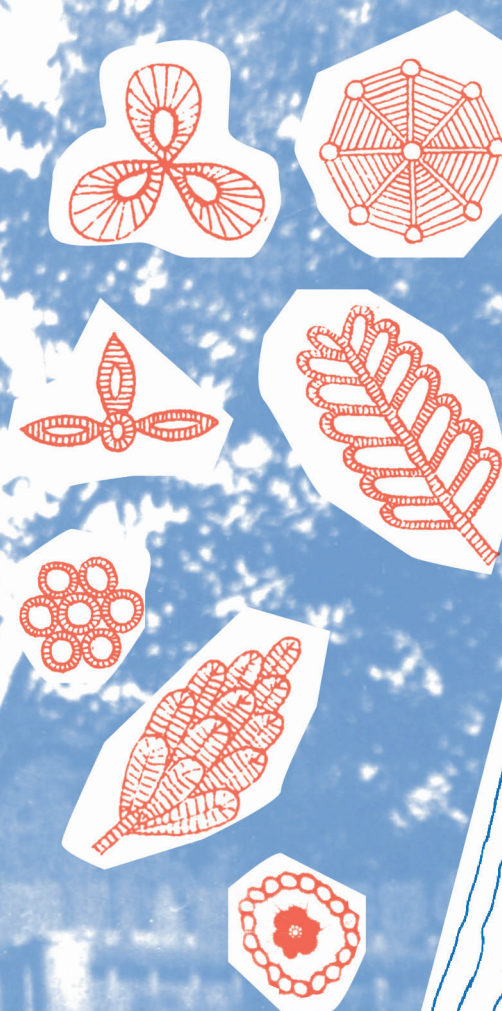
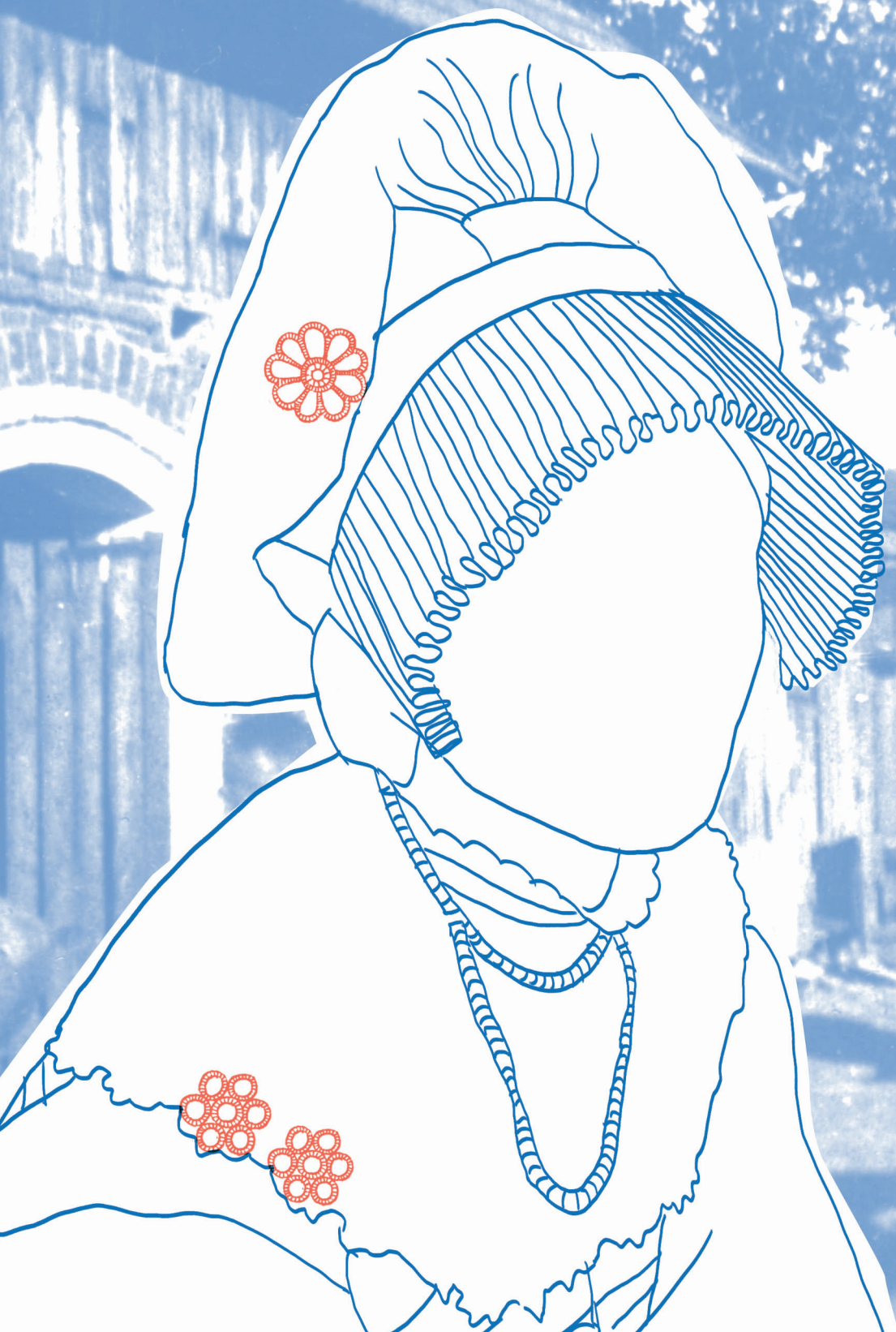
Jeszcze 100 lat temu na wsi nie było elektryczności. Na weselach i potańcówkach ludzie tańczyli do muzyki granej na żywo. Najstarsze kapele na Ziemi Kaliskiej składały się ze **skrzypiec, basów i bębna**. Z czasem, w niektórych kapelach, pojawiły się również instrumenty dęte, np. trąbka czy klarnet.

Bęben osznurowany to bardzo stary typ bębna, który w Polsce występuje tylko na Ziemi Kaliskiej. Jest to rodzaj dużego bębna, który buduje się przez wydrążenie rury z pnia drzewa. Na oba jej otwory zakłada się skóry zwierzęce, które mocno naciąga się sznurem. Na takim bębnie, zawieszonym na ramionach, gra się pałką i miotłką.

Pokoloruj pola z kropką na czerwono, a zobaczysz jak malowano bęben!

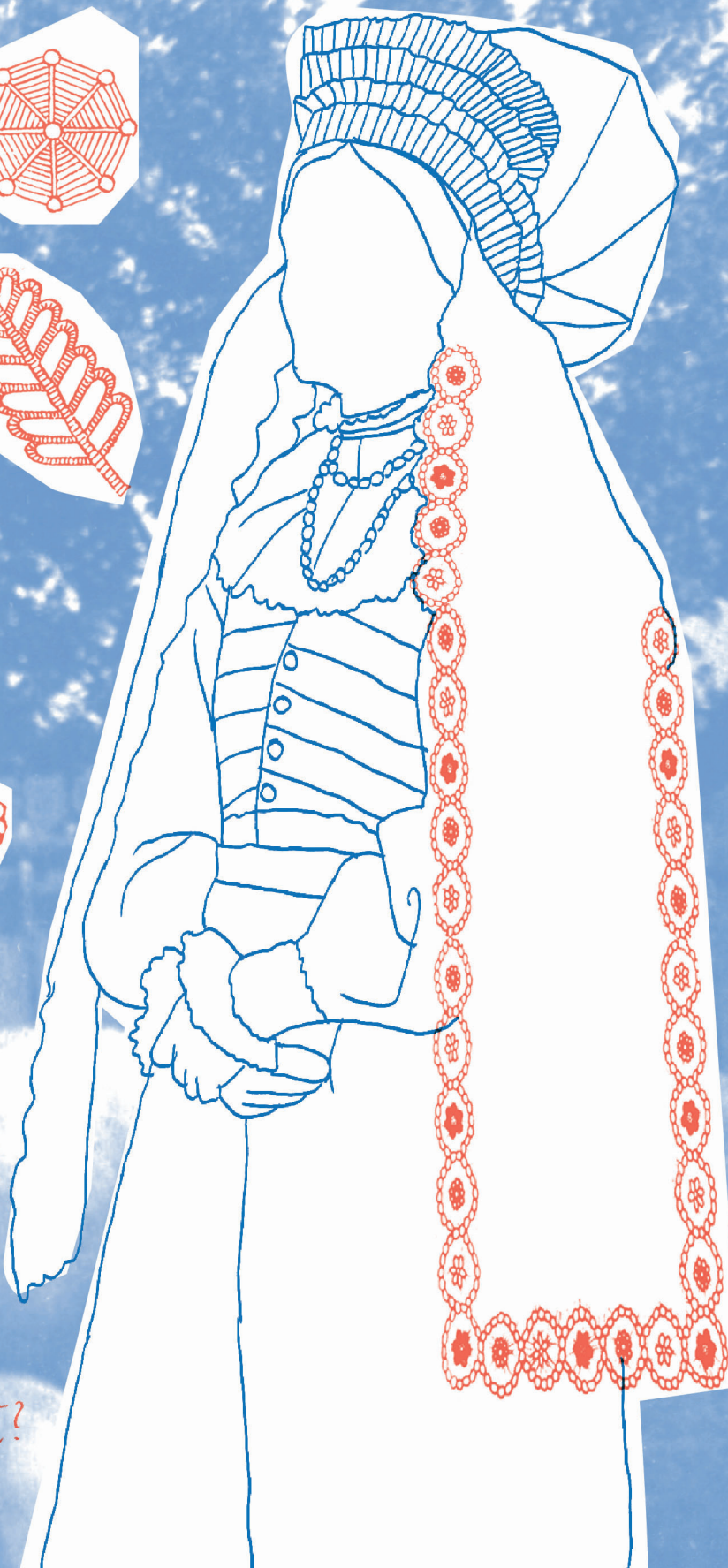
Dokończ muzykantów.

Czepce były uroczystym nakryciem głowy kobiet zamężnych –
zawsze były białe i bogato zdobione.

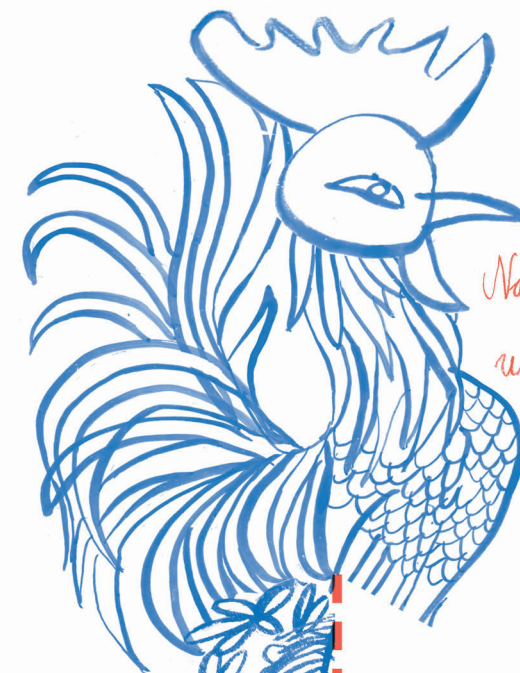
Dokończ hafty
na czepcach,
kokardzie
i wiązadłach,
domalowując
podobne motywy.

Kto się tak ubrał?

Kokociarze to chłopcy, którzy chodzili od domu do domu, śpiewali życzące pieśni i dostawali od gospodyń placek, jajka i drobne pieniądze. Działo się to w Poniedziałek Wielkanocny, czyli śmigus-dyngus. Zwyczaj ten nazywany był **dyngusem suchym**, w przeciwieństwie do dyngusa mokrego, polegającego na polewaniu wodą. Na wózku, który ciągnęli kokociarze, zamocowany był **kogutek**, zrobiony z drewna, gliny i prawdziwych piór. Czasami wokół niego kręciły się drewniane, ruchome figurki, co symbolizowało tańczące wesele.

*Narysuj drugą połowę wózka
ustrójonego piórami, wstążkami
i koralami.*

ZIEMIA KALISKA

Ziemia Kaliska położona jest na południowo-wschodnim krańcu Wielkopolski i etnicznie do niej przynależy. Ośią mikroregionu jest rzeka Prośna, która przez wieki była główną arterią komunikacyjną, łączącą osady po obu jej brzegach. Skupienie ludności w dorzeczu Prośny było czynnikiem tworzącym więzi kulturowe i spajającym region w całość. Wraz z rozbiorami Ziemia Kaliska została podzielona – wzdłuż Prośny przebiegała granica między Rosją a Prusami. Położenie tego subregionu Wielkopolski oraz historia geopolityczna wzmocniły peryferyjny charakter Ziemi Kaliskiej. Oznacza to, że pewne cechy kultury materialnej i niematerialnej stanowią formę przejściową ku sąsiednim dzielnicom. Istnieją również przejawy kultury wybitnie swoiste dla Ziemi Kaliskiej, np. odnaleziono tu niezwykle instrumentarium, występujące tylko w tym subregionie – są to basy kaliskie oraz bębny osnurowane.

ALFABET tradycji

to cykl interaktywnych spotkań edukacyjnych, w trakcie których dzieci poznają kulturę wybranych subregionów Wielkopolski: muzykę instrumentalną, śpiew, taniec, instrumenty muzyczne, zwyczaje i obrzędy. Spotkania, przygotowane w oparciu o autorskie scenariusze, prowadzone są przez animatorów oraz muzyków, zajmujących się tradycjami wybranych podregionów. Celem programu jest zapoznanie dzieci ze specyfiką kultury tradycyjnej Wielkopolski, jak również edukowanie dzieci do uczestniczenia w kulturze tradycyjnej jako polskim dziedzictwie kulturowym.

Nowy Tomysł 2018

Tekst Karolina Ociepa, Joanna Szaflik
Opracowanie graficzne Anna Kaźmierak
Wykorzystano fotografie ze zbiorów:
• Ośrodka Wiedzy o Regionie Miejskiej o Powiatowej Bibliotece Publicznej w Nowym Tomysłu
• Nowotomyskiej Galerii Internetowej
www.galerianowytomysl.pl

Publikacja jest udostępniona na licencji
Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Polska
[CC-BY 4.0 Polska].

Organizator

MIĘSKA I POWIATOWA
BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W NOWYM TOMYŚLU

Partner

mozaika
EDUKACJA / ANIMACJA / KREACJA

Dofinansowano ze środków
Muzeum Historii Polski w Warszawie
w ramach Programu „Patriotyzm Jutra”

PA
TRIO
TYZM
JUTRA